

## Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Blandede selskaber i EU's fiskerisektor. Den nuværende situation og fremtidsudsigterne

(2006/C 65/09)

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 14. juli 2005 under henvisning til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, at afgive udtalelse om: *Blandede selskaber i EU's fiskerisektor. Den nuværende situation og fremtidsudsigterne.*

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, der udpegede **Gabriel Sarró Iparraguirre** til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 9. november 2005.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 422. plenarforsamling den 14. og 15. december 2005, mødet den 14. december, følgende udtalelse med 122 stemmer for, ingen imod og 10 hverken for eller imod:

### 1. Indledning

1.1 Den fælles fiskeripolitik indførte for første gang blandede selskaber (herefter joint venture-selskaber) som et instrument for strukturpolitikken i forordning nr. 3944/90, der definerede et sådant som »et privatretligt selskab, for hvilket der er indgået en aftale om blandet selskab mellem en eller flere redere i Fællesskabet og en eller flere partnere i et tredjeland, med hvilket Fællesskabet opretholder forbindelser, når sigtet med selskabet er at udnytte og øge værdien af fiskeressourcerne i farvande, der henhører under disse tredjelands overhøjhed og/eller jurisdiktion, med sigte på i første række at forsyne Fællesskabets marked«<sup>(1)</sup>. I 1990'erne undergik den fælles fiskeripolitik i forhold til tidligere en vigtig udvikling, som materialiserede sig i udtrykket »Det Blå Europa«. Det er nu atter aktuelt med en vision, som rækker videre end de debatter, der er indledt med henblik på fastlæggelse af en fælles søfartspolitik.

1.2 Under den fælles fiskeripolitik's videre udvikling blev fornævnte mekanisme med joint venture-selskaber ikke revideret. De forblev derfor alene et strukturpolitisk instrument for fiskerisektoren som alternativ til ophugning eller endelig eksport af fartøjer, som det fremgår af de relevante artikler i de forordninger, der henviser til i udtalelsens punkt 2.1.2. Det betød, at den gældende lovgivning fik karakter af ren finansiel kontrol.

1.3 Joint venture-selskaber er imidlertid meget mere end et strukturpolitisk instrument for fiskeriet. De er et middel til at opfylde en række klart anerkendte mål i EU's dokumenter og eksisterende lovgivning lige fra forsyning af markeder til samarbejds politik, beskæftigelses politikker og regional udvikling, fremme af ansvarligt fiskeri, EU's deltagelse i forskellige regionale fiskeriorganisationer og generelt tilstedeværelse af kapital og kvalificerede arbejdstagere fra EU i projekter for bæredygtige investeringer i forskellige lande og markeder.

(1) Forordning 3944/90, artikel 21 a).

1.4 Ganske vist har joint venture-selskaber efter reformen af den fælles fiskeripolitik ingen strukturpolitisk funktion, men, som det vil fremgå, har dette også tydeligvis ført til, at der i øjeblikket praktisk taget er en fuldstændig mangel på regulering, der giver joint venture-selskaber en ramme inden for EU's kompetenceområder og politikker.

1.5 Det er ligeledes klart, at udvalget i de udtalelser, som Kommissionen har anmodet om, altid har fastholdt, at det er nødvendigt med en tilpasning af joint venture-selskaber til den nye fælles fiskeripolitik. Det gjorde det også under behandlingen af den fælles fiskeripolitik i den udtalelse, som EØSU afgav om Rådets forslag til forordning om gennemførelse af reformen af den fælles fiskeripolitik<sup>(2)</sup>. Det blev endnu en gang understreget i udvalgets udtalelse om Den Europæiske Fiskerifond<sup>(3)</sup> vedrørende Rådets forslag om denne fond<sup>(4)</sup> og mundtligt fremført over for fiskerikommissæren under dennes besøg i EØSU's Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø den 16. juni 2005. Kommisæreren tog dette standpunkt til efterretning og lovede at undersøge spørgsmålet.

1.6 Formålet med udtalelsen er at uddybe den linje, som EØSU har lagt, og tilføje de vurderingselementer, som er nødvendige for at fremme en ændret opfattelse af joint venture-selskabers berettigelse og således indholdet af de bestemmelser, der gælder for dem, med udgangspunkt i officielle dokumenter og de kendsgerninger, som bekræftes af disse dokumenter.

1.7 Håbet er, at accepten af den foreslåede ændring i udformningen i givet fald vil udløse den nødvendige indsats for at få indført en omfattende og specifik regulering af denne type selskaber, som er speciel og unik i international handel og som giver EU egne handlemuligheder i dets internationale forbindelser.

(2) EUT C 85 af 8.4.2003.

(3) EUT C 267 af 27.10.2005, vedtaget den 11. maj 2005 (punkt 3.5.1.1.2.1. og punkt 5.5, andet led).

(4) KOM(2004) 497 endelig – 2004/0169 (CNS).

## 2. Generelle bemærkninger

### 2.1 Indførelse af joint venture-selskaber i EU-lovgivningen

2.1.1 Joint venture-selskaber blev indføjet i fællesskabsretten med Rådets forordning 3944/90, der ændrede Rådets forordning 4028/86, som et instrument til at mindske EU-fiskerflådens fiskerikapacitet sammen med et tilsagn om at styrke fællesskabsmarkedet under hensyntagen til knapheden på ressourcer i EU-farvande og forbud mod adgang til tredjelandes eksklusive økonomiske zoner. Det er en strategi med fire punkter: fjernelse af overkapacitet, forsyningssikkerhed, delvis opretholdelse af arbejdspladser og konkretisering af politiske aftaler og handelsaftaler med tredjelands (3). Med henblik på gennemførelse af foranstaltningerne i disse forordninger blev Kommissionens forordning 1956/1991 vedtaget (4).

2.1.2 Med vedtagelsen af Rådets forordning (EØF) nr. 2080/93 (5) og nr. 3699/93 (6) blev forvaltningen og finansieringen af joint venture-selskaber i fiskerisektoren integreret i det finansielle instrument til udvikling af fiskeriet (FIUF). I overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet havde medlemsstaterne ansvaret for udvælgelsen af projekter, forvaltningen og kontrollen med dem samt udbetalingen af støtte. Støtten var i starten lig med støtten til ophugning eller overførsel og var til slut 80 % af den præmie, der ville blive ydet i tilfælde af ophugning af fartøjet. Derfor kunne en reder i EU med god grund have den opfattelse, at forskellen mellem ophugningspræmien og støtten til overdragelsen af fartøjet til joint venture-selskaber tilsigtede opretholdelse af en fordelagtig binding mellem det nye joint venture-selskab, som han førte sit eller sine fartøjer over i, og EU. Disse principper blev videreført i Rådets forordning nr. 2468/98 af 3. november 1998 (7), som ophævede Rådets forordning 3699/93, og forordning 2792/1999 af 17. december 1999 (8), men det skal bemærkes, at sidstnævnte indførte en forenkling af begrebet joint venture-selskab, da det blev defineret som »et kommercielt selskab med en eller flere partnere, der henhører under det tredjeland, hvor fartøjet er registreret« (9).

### 2.2 Den direkte baggrund

2.2.1 Grønbogen om den fælles fiskeripolitik fremtid (12) anerkendte på den ene side EU-fiskerflådernes overkapacitet og på den anden side globaliseringen af fiskerierhvervet og det

(3) Jf. beretningen »Evaluering af de blandede selskabers rolle i forbindelse med strukturforanstaltningerne på fiskeriområdet« (Etude de bilan des sociétés mixtes dans le contexte des interventions structurelles dans le domaine de la pêche) COFREPECHE 16.6.2000 ([http://europa.eu.int/comm/fisheries/doc\\_et\\_publ/liste\\_publi/bilansm.pdf](http://europa.eu.int/comm/fisheries/doc_et_publ/liste_publi/bilansm.pdf)).

(4) Kommissionens forordning (EØF) nr. 1956/91 af 21. juni 1991 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EØF) nr. 4028/86 for så vidt angår foranstaltninger til tilskyndelse til oprettelse af blandede selskaber, EFT L 181 af 8.7.1991, s. 1-28.

(5) EFT L 193 af 31.7.1993, s. 1.

(6) EFT L 346 af 31.12.1993, s. 1.

(7) EFT L 312 af 20.11.1998, s. 19.

(8) EFT L 337 af 30.12.1999, s.10.

(9) Rådets forordning (EF) nr. 2792/1999 af 17. december 1999, artikel 8, stk. 1, andet afsnit.

(12) KOM(2001) 135 endelig af 20.3.2001.

legitime ønske i mange udviklingslande om at udvide deres eget fiskeri. Disse tre forhold burde samtidig med de meget kapitaltunge investeringer i fiskerisektoren (flåde, havne, fryseanlæg, fabrikker osv.), som grønbogen ligeledes anerkender, have startet en specifik debat om betydningen af joint venture-selskaber i fiskerisektoren af længere rækkevidde end den, der afspejles i de officielle dokumenter (13) fra den periode.

2.2.1.1 Joint venture-selskaber er et instrument, der sikrer EU's tilstedeværelse og investeringer i udviklingen af fiskerierhvervet i udviklingslande, så det bliver muligt at etablere eller udbygge en økonomisk sektor i sin helhed. Overførsel af fiskerifartøjer til disse selskaber vedrører ikke kun fiskeriet i sig selv, men fremmer også andre sektorer, såsom havnesektoren, forskellige tjenesteydelser (reparation, ingeniørtekniske ydelser, proviantering, fragt, omladning, lastning og losning, service over for besætninger, transport osv.), reel opretholdelse af frysekæden (i henhold til EU's egne fødevarerikkerhedsbestemmelser, gennem investeringer i bekostelige fryseanlæg), overholdelse af hygiejnebestemmelser for fødevarer og endelig etablering af forarbejdningsindustrier.

2.2.1.1.1 Ud over at bevare europæisk kvalificeret beskæftigelse for søofficerer og mellemledere på mange fartøjer gør joint venture-selskaber det muligt at skabe mange arbejdspladser på fartøjerne og i de tjenesteydelsesvirksomheder, som opstår omkring dem. Disse arbejdspladser kan være en værdig udvej, hvad angår arbejdsvilkår og indtægter, for lokale fiskere, hvis eneste alternativ er traditionel beskæftigelse i kystnært fiskeri, som i mange tilfælde er ineffektivt og skadeligt for deres egne ressourcer blandt andet på grund af manglende eller utilstrækkelige kontrol-, konserverings- og afsætningsfaciliteter.

2.2.1.2 Skabelsen af lokal velstand og eksport af fangster med eller uden forudgående lokal forarbejdning gør det på sin side muligt at etablere internationale værdikæder, hvor værditilvæksten fordeles mere ligeligt, og skabe en eksponentiel stigning i bruttonationalproduktet og indkomsten pr. indbygger i sektoren i det pågældende land, således at der efterhånden opbygges en industrialiseret fiskerisektor i områder, hvor der tidligere kun fandtes kystnært fiskeri uden de nødvendige hygiejne- eller afsætningsmæssige betingelser.

2.2.1.3 Joint venture-selskaber inden for fiskerisektoren har måttet forpligte sig til at prioritere forsyningen af de europæiske markeder. Dette skulle sikre, at redere og virksomheder i fiskerisektoren, medlemsstaterne og EU selv (gennem støtte) reelt foretager investeringer og opretholder disse, samt sikre forsyningen af et underforsynet fællesskabsmarked, hvor forbruget af fisk er steget, fordi befolkningerne følger anbefalingerne fra både videnskabeligt og offentligt hold om at spise sundt og varieret. I forbindelse med denne forsyning skal EU's fødevarerlovgivning nøje overholdes.

(13) Jf. meddelelse fra Kommissionen om en integreret ramme for fiskeripartnerskabsaftaler med tredjelands (KOM(2002) 637 endelig af 23.12.2002, s. 7 og fodnote nr. 15.

2.2.1.4 Joint venture-selskabers aktivitet i fiskeriafhængige områder inden for EU gør det muligt at opretholde beskæftigelsesniveauet i fiskeriindustrien, da europæiske virksomheders administrative, tekniske og handelsmæssige kontorer fortsætter med at være operative. Også i den afledte industri skabes der beskæftigelse, både direkte når de store fartøjer hvert fjerde år vender tilbage til deres europæiske havne for at få foretaget reparationer, og indirekte gennem knowhow-overførsel til ovennævnte lokale servicevirksomheder.

2.2.1.5 Joint venture-selskaber i fiskerisektoren gør det muligt for EU at indsamle anvendelige data med henblik på overvågning af og kontrol med fangster i tredjelands eller internationale farvande, da der opretholdes juridisk funderede forbindelser med fiskeriselskaber i oprindelseslandene. Derved kan EU spille en ledende rolle i de relevante regionale fiskerionisationer, som er oprettet eller støttet af FAO, der er FN's kompetente organisation på området<sup>(14)</sup>. Dette er muligt, fordi joint venture-selskaber er forpligtet til hvert halve år at indgive data om deres fangster til medlemsstaterne, så Kommissionen, medlemsstaterne og Revisionsretten kan gennemføre den nødvendige finanskontrol.

2.2.1.6 Joint venture-selskaber i fiskerisektoren sikrer ligeledes, at EU's fiskeinteresser repræsenteres i internationale farvande og fiskevande. Kvaliteten sikres via fællesskabsforordningernes bestemmelser om ansvarligt fiskeri, bevarelse og forvaltning af ressourcer, sikkerhed om bord på fartøjerne, kontrol, sikkerhed i fødevarekæden osv. På denne måde kan man undgå eller minimere den skadelige effekt af fremmede fiskerflåder, som ikke fremmer tredjelands udvikling fiskerimæssigt og industrielt, ikke sikrer kvaliteten af fiskeprodukter, hvis endelige bestemmelsessted er EU, og ikke muliggør en passende ansvarlig kontrol med ressourcerne.

2.2.1.7 Endelig kan EU takket være joint venture-selskaber bidrage effektivt og varigt til udvikling af en lokalt forankret fiskeindustri i de lande, hvormed der er indgået fiskeriaftaler og hvori der opererer joint venture-selskaber eller nationale fiskeriselskaber, som kontrolleres af europæiske arbejdsgivere. Denne fiskeindustri har været til fordel såvel for tredjelandsene som EU generelt, da de har sikret en konstant forsyning af fiskeprodukter.

2.2.2 Den allerede omtalte grøn bog nævner intet af alt dette, ikke en gang indirekte, hverken i punkt 3.9 »Den fælles fiskeripolitik's internationale dimension«<sup>(15)</sup> eller i punkt 5.8 »Eksterne forbindelser«<sup>(16)</sup>. Joint venture-selskaber nævnes ikke en eneste gang som et brugbart instrument til gennemførelse af de principper for fiskeripolitikken, som selv samme grøn bog forsvarede. Ikke desto mindre var disse selskaber indtil 2002 genstand for en omfattende EU-lovgivning på området, hvilket udførligt påvises i denne udtalelse.

<sup>(14)</sup> <http://www.fao.org/fi/inicio.asp>.

<sup>(15)</sup> Side 18.

<sup>(16)</sup> Side 36-39.

2.2.3 At joint venture-selskaber praktisk talt er helt forsvundet fra den nye fælles fiskeripolitik, fremgår af det forhold, at den sidste beretning med omfattende data om dette særlige aspekt, som Kommissionen har bestilt, går tilbage til 2001, og det præciseres ikke heri, hvilke fartøjer, der tilhører joint venture-selskaber.<sup>(17)</sup> Beretningen før denne var dateret 16. juni 2000 og handlede om evaluering af joint venture-selskabers rolle i forbindelse med strukturforanstaltningerne på fiskeriområdet (*«Etude de bilan des sociétés mixtes dans le contexte des interventions structurelles dans le domaine de la pêche»*). Af disse dokumenter fremgår det, at der for tiden findes omkring 300 joint venture-selskaber med i alt over 600 fartøjer. Disse selskaber er blevet udelukket fra den fælles fiskeripolitik's reguleringsramme og befinder sig i et juridisk tomrum. De betragtes nu slet og ret som udenlandske virksomheder med deltagelse af EU-partnere. De har imidlertid over for EU en forpligtelse til prioriteret forsyning og til regelmæssig indsendelse af data, og de nyder ingen anden beskyttelse end den, der kan opnås gennem bilaterale aftaler om gensidig beskyttelse af investeringer mellem oprindelsesmedlemsstaten og bestemmelsestred-jelandet.

### 2.3 Den nuværende situation

2.3.1 Samtidig med færdiggørelsen af førnævnte grøn bog, vedtoges Rådets forordning nr. 1263/1999 af 21. juni 1999 om det finansielle instrument til udvikling af fiskeriet<sup>(18)</sup> og Rådets forordning (EF) nr. 2792/1999 af 17. december 1999 om de nærmere regler og betingelser for Fællesskabets strukturforanstaltninger for fiskeriet<sup>(19)</sup>. Disse forordninger har inden for rammerne af det finansielle instrument til udvikling af fiskeriet (FIUF) forlænget joint venture-selskabernes retsryldighed indtil udløbet af deres gyldighedsperiode, dvs. den 31. december 2006.

2.3.2 Siden 31. december 2004 har joint venture-selskaber imidlertid i praksis været helt udelukket fra EU's fiskeristrukturpolitik i kraft af Rådets forordning (EF) nr. 2369/2002 af 20. december 2002 om ændring af forordning (EF) nr. 2792/1999 om de nærmere regler og betingelser for Fællesskabets strukturforanstaltninger for fiskeriet<sup>(20)</sup>. Joint venture-selskaber er fortsat en del af EU's regelværk, da de skal opfylde de bestemmelser, som var gældende, da de blev oprettet, men de er ikke omfattet af nogen specifik regulering på mellemlang og lang sigt.

2.3.3 Det princip, som lå til grund for afskaffelsen af støtte til joint venture-selskaber i fiskerisektoren og for bortfaldet af næsten alle henvisninger til dem i lovgivningen, er indeholdt i femte betragtning i forordning (EF) nr. 2369/2002, hvori det hedder, at FIUF først og fremmest sigter på at reducere kapaciteten gennem ophugning af fartøjer. Simpel nedskæring af fiskerikapaciteten er blot ét af de mange mål i fællesskabets politik, som joint venture-selskaber har bidraget til og fortsat kan bidrage til, som det forklares længere fremme i teksten.

<sup>(17)</sup> »European Distant Water Fishing Fleet« (EU's højsøfiskerflåde), som indeholder nogle principper og data (april 2001). Foreligger på fransk og engelsk på Kommissionens Generaldirektorat for Fiskeri's hjemmeside.

<sup>(18)</sup> EFT L 161 af 26.6.1999.

<sup>(19)</sup> EFT L 337 af 30.12.1999, s. 10.

<sup>(20)</sup> EFT L 258 af 31.12.2002, s. 49.

### 3. Særlige bemærkninger

3.1 Behovet for at opretholde en specifik politik for joint venture-selskaber i fiskerisektoren inden for rammerne af den fælles fiskeripolitik

3.1.1 Joint venture-selskaber bør ikke udelukkes fra gældende lovbestemmelser, da de er baseret på en økonomisk logik, som passer fint ind i en globaliseret økonomi, idet de på den ene side giver omkostningsbesparelser, eftersom omkostningerne i bestemmelseslandet normalt er lavere end i oprindelsesmedlemsstaten, og på den anden side muliggør teknologi-overførsel, skabelse og fordeling af værditilvækst, adgang til ressourcer og forsyning af markederne.

3.1.2 Joint venture-selskaber bidrager til opretholdelse af arbejdspladser såvel til vands som til lands i EU's fiskeriafhængige områder, samtidig med at de skaber nye arbejdspladser af højere kvalitet i de tredjelande, hvor de etableres, herunder uddannelse og videreuddannelse af arbejdstagere i bestemmelseslandet.

3.1.3 Joint venture-selskaber blev medtaget i EU-lovgivningen i 1990, inden for rammerne af strukturpolitikken for fiskeriet. De har således været et nyttigt instrument i hele denne periode på femten år. Med deres uberettigede fjernelse fra den nye fælles fiskeripolitik, som Kommissionen har lanceret, og udelukkelsen af dem fra den lovgivning, der har været i kraft siden 1. januar 2005, bortfalder EU's støtte til et instrument, der har vist sin nytte i EU's økonomiske samarbejde i tredjelande, som for det meste er udviklingslande. Desuden er det et brud på den tillid, som bør ligge til grund for forbindelserne mellem europæiske operatører og EU's institutioner.

3.1.4 Joint venture-selskaber i fiskerisektoren kan og bør indgå i et særligt kapitel i multilaterale eller bilaterale samarbejdsaftaler med tredjelande med fastlæggelse af konkrete bestemmelser, som tager hensyn til deres særlige karakteristika både rent fiskerimæssigt set og mht. fremme og beskyttelse af europæiske investeringer uden for EU samt på det toldmæssige, beskæftigelsesmæssige, skatteretlige område osv.

3.1.5 Under den gældende lovgivning kan joint venture-selskaber inden for fiskeriet ganske vist finde en ramme i de såkaldte partnerskabsaftaler, men det har endnu ikke givet konkrete resultater af betydning. Derfor understreges nødvendigheden af en lovgivning, som kan koordinere de kompetencer, der ligger spredt i Kommissionen (i Generaldirektoraterne for Udvikling, Samarbejde og Fiskeri), og give arbejdsgivere og andre aktører inden for sektoren klare retningslinier for, hvordan de i henhold til disse aftaler eller andre eksisterende instrumenter skal gå til værks for at opnå konkrete resultater af disse.

### 4. Konklusion

4.1 EØSU anbefaler, at joint venture-selskaber, der ikke længere betragtes som et instrument for strukturel regulering af flådekapaciteten og et alternativ til ophugning af fiskerfartøjer, i forbindelse med revisionen af den fælles fiskeripolitik og i overensstemmelse med Rådets konklusioner af 19. juli 2004<sup>(21)</sup> anerkendes som et instrument til forsyning af markederne og til omfattende sektoriel intervention. EU kan anvende dette instrument inden for rammerne af dets egne beføjelser, globale og regionale forpligtelser samt bilaterale aftaler med henblik på effektiv gennemførelse af EU's fiskeripolitik i overensstemmelse med FAO's og WTO's principper under behørig hensyntagen til, at der ikke må ske en stigning i fiskerikapaciteten, som kan føre til overfiskning.

4.2 EØSU finder det derfor nødvendigt, at:

4.2.1 Kommissionen foretager en detaljeret, opdateret vurdering af den aktuelle situation og potentialet for joint venture-selskaber og fremlægger sine konklusioner for EU's øvrige institutioner og de berørte sektorer;

4.2.2 der i den gældende EU-lovgivning indføres de regler og mekanismer, som skal til for at give joint venture-selskaber langfristet retssikkerhed og stabilitet inden for rammerne af bilaterale og multilaterale aftaler med tredjelande, hvor der tages hensyn til denne aktivitets særtræk og dens gode resultater, hvad angår forvaltning af fiskeressourcer, forsyning af markeder, jobskabelse i fiskeriafhængige områder, skabelse af værditilvækst, samarbejde og international handel.

Bruxelles, den 14. december 2005

Anne-Marie SIGMUND

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

<sup>(21)</sup> Jf. dokumentet 11234/2/04 rev. 2 (Presse 221), som er tilgængelig på [www.consilium.eu.int](http://www.consilium.eu.int).